

POSUDEK OPONENTA PÍSEMNÉ KVALIFIKAČNÍ bakalářské PRÁCE

Název práce: Fenomén camp a Mezi náma dobrý
Autor/ka práce: Zdeňka Horváthová
Studijní program: Teorie a kritika
Typ studijního programu: bakalářský

Vymezení cíle a jeho naplnění: Bakalářská práce Zdeňky Horváthové se zabývá fenoménem, respektive estetikou tzv. campu, k jehož postižení či artikulaci cituje díla známých textů teoretiků formátu Susan Sontag, ale i Tomáše Kulky – samozřejmě zde v blízkému pojetí kýče, či Elliota Arkina. Camp je velice komplexní a nepříliš v různých teoretických přístupech v českém prostředí usazený pojem, který je však nosný a produktivní pro přemýšlení o bytostně eklektických formách, jež mísí vysoké s nízkým, sofistikovaná umělecká gesta s referencemi k pop kultuře či figurami, jež se v popkultuře přímo zrodily. Horváthová demonstruje řadu těchto principů na scénické realizaci režiséra Grzegorze Jarzyny v jeho pojetí hry Doroty Masłowské s názvem Mezi náma dobrý. Bakalářská práce zde byla naplněna jak rozsahem, tak i vymezením tématu i jedním konkrétním příkladem, k němuž jsou coby satelity uvedena další díla tvůrců, jež reprezentují camp. Bohužel však autorka kvalifikační práce ve svém textu cituje pouze z mála prací věnujících se sféře campu a dopouští se několika teoretických poklesků, hovoří-li o záměrech autorů (doporučuji si přečíst text poměrně starý, avšak stále platný, s názvem The Intentional Fallacy – Klam záměrnosti autorů W. K. Wimsatta a M. C. Beardsleyho).

Je to škoda, neboť camp ve smyslu estetiky, jež prolamuje různé žánrové, kulturní a estetické i hodnotící kategorie a přístupy, nabízí různocnění ikonických děl rodících se z avantgardy či poválečných (ačkoliv by skrze tento způsob čtení bylo lze nahlížet i řadu kanonických děl dávných tvůrců atp.), ale také se vztahuje k eklektickým přístupům či snad přímo postmodernímu dna a morfologii poválečného umění. Autorka však má schopnost dobře formulovat, vytvořit v textu jasný průchod tématem a jeho zužováním k dílu Jarzyny, k němuž si napomáhá nejen reflexí vývoje polské kultury a společnosti, ale také odrazem campu v dílech autorů typu Chutnik či Witkowského. Zaměří-li se však na tvorbu Masłowské v pojetí Jarzyny, bohužel namísto proklamované analýzy se soustředí spíše na popis než vivisekci díla, spíše usazení do povrchnějšího kontextu než možnou interpretaci, v níž se zobrazí nejen témata obsažená ve světě inscenace, ale i Jarzynovo režijní gesto. Je to škoda, neboť onen kritický osten díla, jeho nemilosrdná sonda do polské společnosti, popkultury, masmediálních kódů a popkulturních přístupů nabízí čtení další, ještě radikálnější – mám na mysli například odmítnutí či přijetí spektaklu ve smyslu až debordovském, neboť zde se vyjevuje, jak identitu mohou nahrazovat jen osvojené ikonické modely ze světa popkultury či médií, jak tato identita postav je konstruována skrze povrch těl či vzorců chování jako svého druhu modelů či maket, jak toto scénické defilé odhaluje, že postavy jsou svého druhu jen nositeli texty, což je pojetí možná blízké tvorby Jelinek. Předpokládám, že detailnější analýza samotné inscenace, Jarzynových nástrojů i charakteru textu by přesněji trefila samu podstatu campu

než zaměření se na popis postav a děje, skrze nějž se dotýká Polska v období velké transformace. Jarzyna samozřejmě nevytvořil scénický kýč, abych zde navázal na zmíněného Kulku, ale svého druhu sofistikovanou hru s modelovými obrazy, jež ukazují, že pod povrchem je hloubka stejně mocně jako když je pod chodníkem pláž.

Aktuálnost tématu (a relevance zvolené metodologie v případě diplomové práce): Témata obsažená v díle Maslowské jsou samozřejmě nosná i nadále, camp jako pojem či oblast zkoumání také. Méně zde absentuje teatrologický vhled do díla polského režiséra.

Odborný přínos, původnost práce a její případné využití v praxi: Práce je bezesporu původní

Logická stavba a členění práce: Rozumím dělení do jednotlivých tematických bloků, ale jistý průnik oddílů, v nichž lze demonstrovat fenomén camp přímo na dílech umělců, by mohl být příhodnější – zvláště v propojení s dílem Grzegorze Jarzyny.

Formální úprava a náležitosti práce včetně jejího rozsahu: Bez kritických poznámek.

Práce s informačními zdroji: Mohla by být obsáhlejší, a to zvláště pro definici pojmu camp, jeho vztahu k eklekticismu či postmoderně stejně jako prohloubení polského kontextu, politiky či reflexe transformace (nejen) polské společnosti.

Jazyková, stylistická a terminologická úroveň: V pořádku.

Celkové/vlastní shrnutí hodnotitele: Viz první oddíl textu.

Otázky a náměty k diskuzi při obhajobě: Zkuste definovat přesněji camp jako kategorii estetickou a inscenaci Jarzyny jako svého druhu jazyk, styl či možná i nástroj, jímž lze onen vztah mezi vysokým a nízkým postihnout.

Doporučení práce k obhajobě:

Navrhovaná klasifikace: C

Datum vypracování posudku:

12. 9. 2023

doc. MgA. Lukáš Jiříčka, Ph.D.

Jméno oponenta práce

.....

(datum a podpis)